

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ג, 2013
מספר השאלון: 223,030201

תולדות עם ישראל

לבתי ספר עצמאיים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	—	תולדות עם ישראל במאות י"ח-כ'	—	(18x4)	—	72 נקודות
פרק שני	—	חורבן יהדות אירופה	—	(18x1)	—	18 נקודות
פרק שלישי	—	מושגים	—	(2x5)	—	10 נקודות
				סה"כ	—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — תולדות עם ישראל במאות י"ח-כ' (72 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 1-6 (לכל שאלה — 18 נקודות).

1. הגאון מווילנה

- א. בחר בשני תחומים שהגר"א פעל בהם, ותאר את תרומתו בתחומים אלה למען דורו או לדורות הבאים. (6 נקודות)
- ב. כתוב על שתי פעולות שנקטו תלמידיו (או תלמידי תלמידיו) של הגר"א להפצת תורה ומוסר בליטא. בתשובתך ציין שם של אחד מן התלמידים שנקט את הפעולה שהצגת. (6 נקודות)
- ג. כתוב שתי פעולות מעשיות שנקטו תלמידי הגר"א כדי להגשים את שאיפת רבם ליישוב ארץ-ישראל. בתשובתך ציין שם של תלמיד אחד שפעל כך (מלבד שם התלמיד שציינת בסעיף ב.). (6 נקודות)

2. גדולי ישראל בארצות האסלאם

- א. כתוב על שתי פעולות מרכזיות של ר' חיים בן עטר לחיזוק המצב הרוחני של עם ישראל, ותאר את עלייתו לארץ. (9 נקודות)
- ב. תאר את עלייתו לארץ של הרש"ש, וכתוב על שתי פעולות מרכזיות שבאמצעותן השפיע על המצב הרוחני בארץ-ישראל. (9 נקודות)

3. רוסיה הצארית

- הצארים רצו להביא לטמיעתם של היהודים בעם הרוסי (רוסיפיקציה). להשגת מטרה זו הם נקטו שיטות אחדות.
- א. ציין שלוש גזרות בתקופת ניקולאי הראשון, והסבר כיצד הן הכבידו על חיי היהודים ברוסיה. (9 נקודות)
- ב. תאר פעולה אחת של גדולי ישראל, שנועדה להיאבק באחת הגזרות שציינת בסעיף א. (3 נקודות)
- ג. כתוב על שתי הקלות שניתנו ליהודים בתקופת אלכסנדר השני. הסבר מה הייתה השפעתן של ההקלות שניתנו בתקופה זו. (6 נקודות)

4. אנטישמיות

- א. הסבר שניים מן החידושים של האנטישמיות המודרנית לעומת "שנאת ישראל" בדורות הקודמים. (9 נקודות)
- ב. תאר שלוש דוגמאות מתחומים שונים לגילויי אנטישמיות או "שנאת ישראל", בשנים 1840-1914 (ת"ר-תרע"ד). (9 נקודות)

5. מלחמת העולם הראשונה והצהרת בלפור

- א. תאר שלושה מן הקשיים הכלכליים או המדיניים שהיו ליישוב היהודי בארץ-ישראל בתקופת מלחמת העולם הראשונה. (8 נקודות)
- ב. כתוב את התוכן של הצהרת בלפור, והצג שני מניעים של בריטניה לפרסום ההצהרה. ציין שתי הסתייגויות של היהודים מן ההצהרה. (10 נקודות)

6. מלחמת השחרור (תש"ח)

- א. כתוב גורם אחד לפרוץ מלחמת השחרור (תש"ח). (6 נקודות)
- ב. תאר שניים מן האירועים האלה: נפילת גוש עציון, מבצע נחשון, נפילת העיר העתיקה בירושלים. (6 נקודות)
- ג. כתוב שתי תוצאות של המלחמה עם סיומה. (6 נקודות)

פרק שני — חורבן יהדות אירופה (18 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 7-8.

7. "וכך היה רצון ההשגחה העליונה להרדים את העולם היהודי בכל פוזריו, שלא תבקע מפיו זעקה גדולה ומרה שתזעזע כל יושבי תבל... אם מתוך חוסר ידיעה והערכה על היקף האסון המתחולל בגיא הדמים".
(מתוך מאמרי האדמו"ר מסלונים, נתיבות שלום)

א. תאר את השלבים בהשמדת יהודי פולין בשנים 1939-1945 (תרצ"ט-תש"ה).

(12 נקודות)

ב. הבא שלוש דוגמאות לניסיון של הנאצים להסוות את השמדת יהודי אירופה

במלחמת העולם השנייה. (6 נקודות)

8. א. מהו "קידוש השם בחיים", ומדוע אפשר לראות בערך זה התנגדות לנאצים?

הצג שתי דוגמאות שבהן בא לידי ביטוי ערך זה. (9 נקודות)

ב. תאר שני ניסיונות שעשו יהודים כדי להציל יהודים אחרים מחורבן — ניסיון אחד שנעשה

על ידי משא ומתן וניסיון אחד שנעשה בדרך נוספת. (9 נקודות)

פרק שלישי — מושגים (10 נקודות)

כתוב בקצרה על חמישה מהמושגים ומהשמות 9-16 (לכל מושג — 2 נקודות).

9. ועד ארבע ארצות 13. המהר"ם שפירא מלובלין

10. "הסנהדרין" של נפוליאון 14. הספר הלבן השלישי (תרצ"ט)

11. "הוועד הכללי כנסת ישראל" 15. "ליל הבדולח"

12. ישיבת חברון 16. האדמו"ר מקלויזנבורג

בהצלחה!